

GENT

BEGIJNHOF LAAN 109-111

ARCHEOLOGIENOTA BUREAUONDERZOEK PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Titel: Archeologienota Gent Begijnhoflaan 109-111

Erkend archeoloog: Bart Bot OE/ERK/Archeoloog/2016/00114

Auteurs: Bot Bart

Advies specialisten: Gunter Stoops (Stadsarcheologie Gent)

Wetenschappelijke advisering: /

Projectcode bureauonderzoek: 2022C283

Locatiegegevens: Provincie Oost-Vlaanderen, Gent, Begijnhoflaan, Hippoliet Lmmensstraat

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: xMin, yMin 103837, 194327

xMax, yMax 103873, 194347

Kadastergegevens: Gent, 15e Afd, sectie F, 2608e, 2608l, 2608f

Betrokken actoren: Bart Bot (erkend archeoloog)

Plaats en datum: Ledeborg, 28/03/2022

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Bart Bot Archeologie BV.

Bart Bot Archeologie BV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUD

1. Inleiding.....	1
2. Gemotiveerd advies	1
2.1. Geplande werken	1
2.2. Afweging	2
2.3. Advies	4
3. Figurenlijst	5

1. INLEIDING

Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande aanvraag van een omgevingsvergunning met betrekking tot stedenbouwkundige handelingen en van gronden waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300m² of meer bedraagt. De totale oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt circa 520m². Vandaar is men verplicht een archeologienota bij de aanvraag in te dienen. Het projectgebied bevindt zich binnen de vastgestelde archeologische zone 'Historische stadskern van Gent'¹.

2. GEMOTIVEERD ADVIES

2.1. GEPLANDE WERKEN

De opdrachtgever vraagt een omgevingsvergunning aan met betrekking tot stedenbouwkundige handelingen. De bundel geplande werken is in bijlage terug te vinden. In eerste instantie wordt een deel van de de bestaande aanbouw van huis nr. 111 gesloopt. De kelderruimte wordt opgevuld en aangelegd als tuin/terras. De woning 109/111 worden verbouwd/gerenoveerd. Ter hoogte van de Hippoliet Lammensstraat wordt de garage/berging omgevormd tot een ééngezinswoning. Om dit te verwezenlijken wordt een nieuwe vloerplaat gegoten (impact 30cm) over een oppervlakte van 65m². Net ten oosten van 111 worden een waterput (3000l) en septische put (3000l) ingegraven tot op een diepte van -2m. De putten bevinden zich ter hoogte van de bestaande kelder en zullen dus geen bijkomende ingreep in de bodem vragen. Net ten westen van de berging/garage worden een regenwaterput (5000l) en septische put (2000l) ingegraven tot op respectievelijk een diepte van -2m en -1,85m. De nieuwe riolering wordt aangelegd door middel van een dunne sleuf tot op een diepte van -0,5m/-1m. Ten oosten van nr. 109 wordt een fietsenstalling gebouwd. Daarbij wordt over een oppervlakte van 20m² de grond afgegraven tot op een diepte van -1,16m. Een deel van de tuin ten oosten van huisnr. 111 wordt -20cm afgegraven/genivelleerd.

¹ [Historische stadskern van Gent | Inventaris Onroerend Erfgoed](#)

Figuur 1 Vereenvoudigde weergave van de geplande werken op GRB-basiskaart. Legende: Oranje: vloerplaat Geel: fietsenstalling, blauw: waterput, groen: afgraven tuin, zwart: septische put en nutsleidingen. (bron: geopunt)

2.2. AFWEGING

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig, alle relevante beschikbare bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan onderstaande geconcludeerd worden:

Het plangebied ligt binnen de historische stadskern van Gent en binnen het areaal van het 13de eeuwse Sint-Elisabethbegijnhof. Historisch kaartmateriaal uit de 16de eeuw toont aan dat er aan de oostelijke zijde van het plangebied, ter hoogte van de Hippoliet Lammensstraat bebouwing aanwezig was. In hoeverre deze bebouwing in relatie kan gebracht worden met het Begijnhof is niet helemaal duidelijk. Op een plan van het Begijnhof lijkt het plangebied, of toch althans het oostelijke deel, deel uit te maken van het Begijnhof. Vermoedelijk liep de omheiningsmuur van het Begijnhof ook door ons plangebied.

Er is dus een zekere verwachting naar historische bebouwing binnen ons plangebied. Eventueel aanwezige archeologische resten kunnen zich manifesteren als funderingsresten, vloerniveaus en achtererfstructuren (beerputten, waterputten). Qua datering is er een hoge verwachting naar resten

uit de late middeleeuwen tot de nieuwste periode. Oudere periodes worden niet echt verwacht maar zijn niet helemaal uit te sluiten.

Rekening houdende met de criteria uit de Code Goede Praktijk (CGP), hoofdstuk 5.2, werd de noodzaak tot verder vooronderzoek afgewogen:

Archivalisch onderzoek: Bijkomend archivalisch onderzoek is in dit stadium van het onderzoek niet van toepassing. Dergelijk onderzoek zou een te grote meerkost betekenen, en weinig aanvullende informatie bieden. Aan de hand van het historisch kaartmateriaal is immers reeds een duidelijk beeld verkregen van het onderzoeksgebied.

Landschappelijk bodemonderzoek: Het landschappelijk bodemonderzoek heeft als doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door een gerichte staalname. In dit geval is een landschappelijk booronderzoek niet zinvol. Het plangebied is gelegen ter hoogte van de Gentse binnenstad. De kans op een bewaarde paleobodem is heel klein tot onbestaande.

Geofysisch onderzoek: Geofysisch onderzoek heeft tot doel om antropogene fenomenen te onderscheiden van natuurlijk sediment of om een morfologische reconstructie van het natuurlijke landschap te maken, door contrasten in elektrische, elektromagnetische en magnetische kenmerken van de ondergrond te meten. Een dergelijk onderzoek kan een aanwijzing geven over mogelijk aanwezige resten, maar biedt geen informatie over de aard van de resten, de bewaring of datering. Vanuit economisch oogpunt is het dan ook niet zinvol dergelijke methode in te zetten op dit projectgebied.

Veldkartering en metaaldetectie: Veldkartering heeft tot doel om relevante archeologische indicatoren te zoeken door een visuele inspectie van een terrein. In dit geval is dit weinig zinvol. Een methode als veldkartering geeft daarenboven nooit met zekerheid uitsluitsel over de aan- of afwezigheid, en vooral bewaring van een archeologische site. Bijgevolg kan veldkartering voor dit projectgebied geen meerwaarde bieden en is de potentiële kenniswinst via deze methode dan ook klein.

Verkenkend en waarderend archeologisch booronderzoek: Het verkennend archeologisch booronderzoek heeft als doel archeologische sites op te sporen door middel van boringen. Het waarderend archeologisch booronderzoek heeft als doel reeds opgespoorde archeologische sites

te evalueren door middel van boringen. Dergelijk onderzoek is niet van toepassing voor dit project.

Proefsleuven en proefputten: Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Op die manier kan er een optimale inschatting gemaakt worden van het kennispotentieel, aangezien deze methode informatie verschaft omtrent verspreiding, bewaring, aard en datering van de aangetroffen archeologische sporen. Ook deze onderzoekstechniek wordt niet weerhouden voor dit project.

2.3. ADVIES

Het bureauonderzoek toont aan dat er een zekere archeologische verwachting is voor het plangebied. Enkele zones waar de geplande werken zullen plaatsvinden hebben echter een verlaagd potentieel. Het gaat als eerste om de zone van de geplande putten en riolering ter hoogte van huisnr. 111, op de westelijke zijde van het plangebied. De geplande waterput, septische put en riolering liggen integraal binnen de reeds onderkelderde ruimte van deze woning. Hier zullen de werken geen impact hebben op het bodemarchief. De nieuwe fietsenstalling betreft een uitgraving van -1,16m over een oppervlakte van 20m². De nieuwe fietsenstalling ligt binnen een dunne strook tuin net naast een bestaande kelder. Het is quasi zeker dat de bouw van de kelderruimte net naast deze strook grond een impact zal gehad hebben op het bodemarchief. Bovendien is deze zone hoger gelegen en bestaat het vermoedelijk uit opgehoogde gronden. Ter hoogte van de af te graven tuin, nieuwe vloerplaat, riolering en twee putten aan de westelijke zijde zijn geen verstoringen gekend. Echter zijn de ingrepen hier, zeker voor wat betreft het afgraven van de tuin en de vloerplaat (respectievelijk 20cm en 30cm), minimaal. Rest nog een zone waar eventueel archeologische resten te verwachten zijn namelijk de zone van de riolering, waterput en de septische put. We zijn van mening dat deze zone te klein is om archeologische kenniswinst te genereren. Over het algemeen zijn we ook van mening dat de geplande werken te versnipperd zijn om een vervolgonderzoek te adviseren.

Al deze elementen in beschouwing genomen, is het de verwachting dat verder archeologisch onderzoek naar aanleiding van de voorgelegde omgevingsvergunningsaanvraag niet tot nuttige kenniswinst zal leiden en de kosten niet opwegen tegen de baten. Uiteraard blijven de werken onderhevig aan artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet, en dienen alle eventuele vondsten bij het Agentschap Onroerend Erfgoed te worden gemeld.

3. FIGURENLIJST

Figuur 1 Vereenvoudigde weergave van de geplande werken op GRB-basiskaart. Legende: Oranje: vloerplaat Geel: fietsenstalling, blauw: waterput, groen: afgraven tuin, zwart: septische put en nutsleidingen. (bron: geopunt)	2
---	---